

חשון התשע"ג

בס"ד

השיעור מוקדש לעילוי נשמת מנחם אביצור בן יהודה אריה ז"ל

מעמדו של ישמעאל

לפרשת חיי שרה (על פי שיעור של הרב יונתן גרוסמן)

9. בראשית כ"ה יב-יח:

יב ואלה תולדות ישמעאל בן-אברהם אשר ילדה הגר המצרית שפחת שרה לאברהם. יג ואלה שמות בני ישמעאל בשמתם לתולדתם בכור ישמעאל נבית וקדר ואדבאל ומבשם. יד ומשמע ודומה ומשא. טו חדד ותימא יטור נפיש וקדמה. טז אלה הם בני ישמעאל ואלה שמותם בחצריהם ובטירתם שנים-עשר נשיאם לאמתם. יז ואלה שני חיי ישמעאל מאת שנה ושלושים שנה ושבע שנים ויגוע וימת ויאסף אל-עמיו. יח וישפנו מחוילה עד-שור אשר על-פני מצרים באכה אשורה על-פני כל-אחיו נפל.

10. בראשית ט"ז, א-ב:

א ושרי אשת אברהם לא ילדה לו ולה שפחה מצרית ושמה הגר. ב ותאמר שרי אל-אברהם הנה-נא עצרני ה' מלדת בא-נא אל-שפחתי אולי אבנה ממנה וישמע אברהם לקול שרי. ג ותקח שרי אשת-אברהם את-הגר המצרית שפחתה מקץ עשר שנים לשבת אברהם בארץ כנען ותתן אתה לאברהם אישה לו לאשה. ד ויבא אל-הגר ותהר ותרא פי הרתה ותקל גברתה בעיניה. ה ותאמר שרי אל-אברהם חמסי עליך אנכי נתתי שפחתי בחיקך ותרא פי הרתה ואקל בעיניה ישפט ה' ביני וביניך. ו ויאמר אברהם אל-שרי הנה שפחתך בידך עשי-לה הטוב בעיניך ותענה שרי ותברח מפניה.

11. בראשית כ"א, ט-יד:

ט ותרא שרה את-בן-הגר המצרית אשר-ילדה לאברהם מצחק. י ותאמר לאברהם גרש האמה הזאת ואת-בנה כי לא יירש בן-האמה הזאת עם-בני עם-יצחק. יא וירע הדבר מאד בעיני אברהם על אודות בנו. יב ויאמר אלקים אל-אברהם אל-ירע בעיניך על-הנער ועל-אמתך כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקלה כי ביצחק יקרא

1. בראשית כ"ה א-ד:

א ויסף אברהם ויקח אשה ושמה קטורה. ב ותלד לו את-זמרון ואת-יקשון ואת-מדון ואת-מדון ואת-ישבק ואת-שוח. ג ויקשון ילד את-שבא ואת-דון ובני דון היו אשורים ולטושם ולאמים. ד ובני מדון עיפה ועפר וחנוך ואבידע ואלדעה כל-אלה בני קטורה.

2. בראשית כ"ה, ה-ו:

ה ויתן אברהם את-פל-אשר-לו ליצחק. ו ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת וישלחם מעל יצחק בנו בעודנו חי קדמה אל-ארץ קדם.

3. בראשית ג' כג-כד:

כג וישלח ה' אלקים מגן-עדן לעבד את-האדמה אשר לקח משם. כד ויגרש את-האדם וישפן מקדם לגן-עדן את-הכרבים ואת להט החרב המתהפכת לשמר את-דרך עץ החיים.

4. בראשית ד' טז:

טז ויצא קין מלפני ה' וישב בארץ-נוד קדמת-עדן.

5. בראשית י"ג יא:

יא ויבחר-לו לוט את כל-כפר הירדן ויסע לוט מקדם ויפרדו איש מעל אחיו.

6. בראשית כ"ה, ט:

ט ויקברו אתו יצחק וישמעאל בניו אל-מערת המכפלה אל-שדה עפרן בן-צחר החתי אשר על-פני ממרא.

7. בראשית כ"ה יא:

יא ויהי אחרי מות אברהם ויברך אלקים את-יצחק בנו וישב יצחק עם-באר לחי ראי.

8. בראשית ט"ז, יג-יד:

יג ותקרא שם-ה' הדבר אליה אתה אל ראי כי אמרה הגם הלם ראיתי אחרי ראי. יד על-כן קרא לבאר באר לחי ראי הנה בין-קדש ובין ברך.

לֶךְ זָרַע . יג וְגַם אֶת-בֶּן-הָאֵמָה לְגוֹי אֲשִׁימוּנוּ כִּי זָרַעַת
הוּא יֵד וַיִּשְׁכַּם אַבְרָהָם בְּבִקְרָ וַיִּקַּח-לֶחֶם וְחֶמֶת מִיָּם
וַיִּתֵּן אֶל-הַגֵּר שָׁם עַל-שִׁכְמָהּ וְאֶת-הַיֶּלֶד וַיִּשְׁלַחַהּ וַתֵּלֶךְ
וַתִּתַּע בַּמִּדְבָּר בְּאֵר שָׁבַע .

12. בראשית ט"ז ט-יב:

ט וַיֹּאמֶר לָהּ מֶלֶאךָ ה' שׁוּבִי אֶל-גְּבֻרְתְּךָ וְהִתְעַנִּי תַּחַת
יְדֶיךָ . י וַיֹּאמֶר לָהּ מֶלֶאךָ ה' הֲרַבָּה אַרְבָּה אֶת-זָרַעְךָ וְלֹא
יִסְפָּר מִרְבּ . יא וַיֹּאמֶר לָהּ מֶלֶאךָ ה' הֲנָךְ הָרָה וַיִּלְדֶּת בֶּן
וַקְרָאתָ שְׁמוֹ וַיִּשְׁמַעַל כִּי-שָׁמַע ה' אֶל-עֲנִיֶךָ . יב וְהוּא
יְהִי פְרָא אָדָם יָדוּ בְּכָל יוֹד כָּל בּוֹ וְעַל-פָּנָי כָּל-אֲחֵיו
יִשְׁכַּן .

13. איוב ל"ט, ה-ז:

"מִי שִׁלַּח פְּרָא חֲפָשִׁי וּמִסְרוֹת עֵרוּד מִי פִתַּח . אֲשֶׁר שִׁמְתִּי
עֲרֵבָה בֵּיתוֹ וּמִשְׁכֵּנוֹתָיו מִלַּחָה . יִשְׁחַק לַהֲמוֹן קָרִיָּה
תִּשְׁאוֹת נוֹגֵשׁ לֹא יִשְׁמַע"

14. בראשית כ"א יח:

יח קוּמִי שָׂאִי אֶת-הַנְּעָר וְהַחֲזִיקִי אֶת-יָדְךָ בּוֹ כִּי-לְגוֹי
גָּדוֹל אֲשִׁימוּנוּ .

15. בראשית כ"א יג:

יג וְגַם אֶת-בֶּן-הָאֵמָה לְגוֹי אֲשִׁימוּנוּ כִּי זָרַעַת הוּא .

16. בראשית כ"א יז:

יז וַיִּשְׁמַע אֱלֹקִים אֶת-קוֹל הַנְּעָר וַיִּקְרָא מֶלֶאךָ אֱלֹקִים
אֶל-הַגֵּר מִן-הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר לָהּ מַה-לָּךְ הַגֵּר אֶל-תִּירָאִי
כִּי-שָׁמַע אֱלֹקִים אֶל-קוֹל הַנְּעָר בְּאֶשֶׁר הוּא-שָׁם .

17. ההתגלות של המלאך להגר

"וַיִּמְצָא מֶלֶאךָ ה' עַל עֵין הַמַּיִם בַּמִּדְבָּר עַל הָעֵין בַּדֶּרֶךְ
שׁוּר"

"וַיִּקְרָא מֶלֶאךָ א-לֵהִים אֵל הַגֵּר מִן הַשָּׁמַיִם וַיֹּאמֶר
לָהּ..."

18. בראשית י"ז, יט-כא:

יט וַיֹּאמֶר אֱלֹקִים אֲבַל שָׂרָה אֲשֶׁתְּךָ יִלְדֶת לָךְ בֶּן וַקְרָאתָ
אֶת-שְׁמוֹ יִצְחָק וְהִקְמַתִּי אֶת-בְּרִיתִי אִתּוֹ לְבְרִית עוֹלָם
לְזָרְעוֹ אַחֲרָיו . כ וְלִישְׁמַעֵאל שָׁמַעְתִּיךָ הִנֵּה בְּרַכְתִּי אֹתוֹ
וְהַפְרִיתִי אֹתוֹ וְהִרְבִּיתִי אֹתוֹ בְּמֵאָד מְאֹד שְׁנַיִם-עָשָׂר
נְשִׂאִים יוֹלִיד וּנְתַתִּיו לְגוֹי גָּדוֹל . כא וְאֶת-בְּרִיתִי אֲקִים
אֶת-יִצְחָק אֲשֶׁר תֵּלֵד לָךְ שָׂרָה לְמוֹעֵד הַזֶּה בְּשָׁנָה
הָאַחֲרִית .

19. בראשית כ"א, כ-כא:

"וַיְהִי א-לֵהִים אֶת הַנְּעָר וַיַּגְדֵּל וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר וַיְהִי רַבָּה
קִשְׁתוֹ . וַיֵּשֶׁב בַּמִּדְבָּר פֶּאֶרֶן"